

Prilagodbe zbog sve češćih nestašica lijekova u EU

Ljekarnici će sami praviti dječje doze iz pakiranja za odrasle

Neke terapije smije promijeniti samo specijalist pa ljekarnici traže brzi protokol kako bi pacijent što prije dobio zamjensku terapiju, te listu zamjenjivih lijekova

Romana Kovačević Barišić,
Sandra Veljković

Nestašice lijekova sve su češće i sve su zemlje u EU pokrenule određene mjere u tom smjeru. U slučajevima kad u ljekarni ne bude lijekova za djecu, hrvatski će ljekarnici početi sami u ljekarnama prilagođavati doze za djecu iz pakiranja za odrasle. To su znali raditi i prije, ali sada će to biti češći slučaj, potvrdila nam je Ana Soldo, predsjednica Hrvatske ljekarničke komore. Slično su radili Nijemci kad ih je nedavno pogodila nestašica ibuprofena i paracetamola za djecu.

'Buvljak' lijekova

U hrvatskim ljekarnama za pravo nedostaje puno više lijekova nego što to HALMED bilježi. Riječ je o privremenim nestašicama lijekova za povišeni tlak, dijabetes, za inhalacije... – Velika je razlika između nestašica koje se objavljuju na HALMED-ovim stranicama i onih koje se javljaju u ljekarnama. Recimo, ako HALMED trenutno bilježi nestašicu stotinu lijekova, u ljekarnama ih nedostaje još 50, ali HALMED to ne evidentira jer je riječ o kraćoj nestašici. Kraće nestašice traju otprilike od sedam do deset dana, međutim, za pacijenta kojem lijek treba danas, to je predugo – objašnjava Ana Soldo. Uzroci nestašice najčešće su nedostaci aktivnih supstancija, što je stalni problem budući da se one proizvode u Indiji i Kini. Zatim su tu geopolitički razlozi, nekim dobavljačima Hrvatska je premalo i nezanimljivo tržište pa ne vode računa da stalno bude opskrbljena, dok s druge strane proizvođači generičkih lijekova od nekih proizvoda odustaju zbog preskupe proizvodnje i pre niskih prodajnih cijena. Zbog svega toga kronični se bolesnici češće susreću s nemogućnošću da dođu do svoje redovite terapije, a ako na HALMED-u nije objavljena nestašica tog lijeka, pacijentu se ne može izdati zamjenski lijek. Osim toga, neke terapije liječnik obiteljske medicine ne može zamijeniti. Postoji čitav set lijekova za koje je potrebna isključivo preporuka specijalista i o njima ne može odlučiti ni ljekarnik ni obiteljski liječnik. Takav je slučaj kod nekih neuroloških lijekova, npr. onih za epilepsiju. Problem bi olakšala lista zamjenjivih lijekova prema kojoj bi ljekarnik ili liječnik mogao dati drugi lijek. Zakon o lijekovima predvidio je još 2019. da HALMED sastavi ta-

PATRIK MACEK/PIXSELL

kvu listu, međutim ondje to nisu učinili. – Tražili smo da se sastavi lista zamjenjivih lijekova te da se uspostavi brzi protokol prema kojem bi specijalist bio dostupan u kratkom roku i pacijentu zamijenio terapiju – pojašnjava Soldo.

Radna skupina Europske agencije za lijekove (EMA) za nestašice mogla bi danas donijeti odluku hoće li preporučiti Europskoj komisiji da nestašicu lijekova proglasi "velikim događajem". EU je ranije promijenio zakonodavstvo kako bi se nosio sa zdravstvenim prijetnjama, uključujući nedostatak lijekova. EMA je dobila proširene ovlasti za praćenje nestašica, a uspostavljeno je i potpuno novo tijelo, Uprava za hitnu zdravstvenu pripravnost i odgovor (HERA). Oni su već preporučili da se olabave pravila kako bi se ljekarnicima omogućilo pojedinačno izdavanje tableta ili doza lijekova.

Diljem Europske unije nedostaje lijekova – belgijske vlasti kažu da nedostaje njih gotovo 300. U Njemačkoj se taj broj popeo na 408, dok se u Austriji više od 600 lijekova trenutno ne može kupiti u ljekarnama. Talijanski je popis još duži – uključuje više od 3000 lijekova, iako su tu uključeni i mnogi različiti oblici istog lijeka. Ni u ostalim državama situacija nije ništa bolja, pa svatko na svoj način pokušava olakšati situaciju. Zanimljivo, neke su države tek dolaskom pandemije koronavirusa ili sada, kad se događa nestašica lijekova, odobrile ili razmišljaju o mogućnosti zamjene propisanog lijeka generičkim ili drugim lijekom istog sastava, primjerice Belgija. Ta je zemlja sada i donijela dekret koji vlastima dopušta zaustavljanje izvoza u slučaju krize, isto kao i Rumunjska koja je proglasila izvozni moratorij za neke antibiotike i antipiretike za djecu na tri mjeseca.

Njemačka vlada razmatra izmjenu zakona kako bi olakšala nabavu, jer sadašnji zakoni prisiljavaju osiguranja da kupuju lijekove tamo gdje su najjeftiniji, koncentrirajući opskrbu u ruke nekoliko cjenovno najkonkurentnijih proizvođača. Novim zakonom lijekovi bi se kupovali od više dobavljača, uključujući i one skuplje, kako bi opskrba bila pouzdanija. Nizozemska je nedavno uvela zakon koji od prodavača zahtijeva da šest tjedana čuvaju zalihe kako bi premostili nestašice, a u Švedskoj vlada predlaže slična pravila. U Njemačkoj je pred-

sjednik njemačkog liječničkog zbora otišao toliko daleko da je pozvao na stvaranje neformalnih "buvljaka" za lijekove, gdje bi ljudi mogli dati svoje neiskorištene lijekove pacijentima kojima su potrebni. A u Francuskoj i Njemačkoj farmaceuti su počeli proizvoditi vlastite lijekove, iako je učinak te mjere nedostatan u svjetlu porasta infekcija i energetske krize te smanjenja proizvodnje zbog rasta troškova farmaceutske industrije. Iz hrvatskog Ministarstva zdravstva pak poručuju da trenutna situacija što se tiče dostupnosti pojedinih lijekova ne traži uvođenje dodatnih mjera. Politika lijekova u RH, kažu, omogućava veliki broj terapijskih mogućnosti unutar iste indikacije, a postupci ujednačavanja cijena tih lijekova i brojnost terapijskih opcija na listi lijekova HZZO-a omogućavaju visoku sigurnost opskrbe tržišta lijekova.

Nema pojedinih antibiotika

U Hrvatskoj agenciji za lijekove i medicinske proizvode (HALMED) kažu da većih nestašica nema, a naglašavaju da se svaki lijek može povremeno naći u nestašici

zbog zastoja u opskrbnim lancima iz logističkih razloga, kašnjenja u proizvodnji, povećane potražnje i dr. Trenutačno bilježe nestašicu pojedinih antibiotika, lijekova za povišeni krvni tlak, onih za ublažavanje boli i dr., ali upućuju da su dostupni lijekovi s istim djelatnim tvarima, odnosno iz iste terapijske skupine. Ako pak lijek nije dostupan na našem tržištu i nema odgovarajuće zamjene, nabavlja se izvanrednim unosom.

Međutim, na pitanje o listi zamjenjivih lijekova koju traže ljekarnici, odgovaraju: – U tijeku je izrada liste međusobno zamjenjivih lijekova, što će predstavljati dodatnu pomoć u donošenju odluke pri izdavanju zamjenskog lijeka u ljekarni u slučaju nestašice – najavljuju iz HALMED-a i poručuju:

– Kada ne mogu dobiti određeni lijek, pacijenti, liječnici ili ljekarnici izravno nam se mogu obratiti za informacije o njegovoj dostupnosti. Svaki put kad nam se obrate i jave nam da je za pojedini lijek potencijalno smanjena dostupnost, istražiti ćemo i provjeriti stanje u prometu. ●

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
TUZLANSKI KANTON
OPŠTINSKI SUD U SREBRENIKU
Broj: 30-0-Su-23-000 086
Srebrenik, 27.01.2023.godine

Na osnovu člana 63. i 67. Zakona o zemljišnim knjigama FBiH ("Službene novine FBiH", broj: 19/03, 54/04), Općinski sud u Srebreniku:

NAJAVLJUJE USPOSTAVU I ZAMJENU ZEMLJIŠNE KNJIGE ZA KATASTARSKE OPŠTINE:

TINJA, PODPEĆ, FALEŠIĆI I ČEKANIĆI

Pozivaju se sva zainteresovana lica, koja polažu pravo na priznanje prava vlasništva ili nekog drugog prava na nekretninama upisanim u katastarskim opštinama Tinja, Podpeć, Falešići i Čekanići (Opština Srebrenik) po novom premeru, da to svoje pravo prijave u roku od 60 (šezdeset) dana od dana objave ove najave u Službenim novinama FBiH i Službenom glasniku BiH, podneskom u 2 (dva) primjeka i da podnesu dokaze za to, u suprotnom njihovo pravo neće biti uzeto u obzir prilikom uspostave zemljišnoknjižnog uloška.

Lica, koja polažu pravo na predmetnim nekretninama mogu, navedeni rok, na zahtjev, produžiti za najmanje slijedećih 90 (devedeset) dana, kako bi im se dala mogućnost da pribave potrebne dokaze.

Ukoliko u produženom roku ne uslijedi dostava novih dokaza zemljišnoknjižni uložak će se uspostaviti na osnovu do tada pribavljenih dokaza.

Pozivaju se zainteresovana lica da prijave svoja prava i rješavaju svoje imovinsko-pravne odnose.

Prijava prava u prvom redu je u Vašem interesu. Prijavom prava osiguravate učestvovanje u procesu utvrđivanja prava na Vašim nekretninama.

Utvrđivanjem prava i njihovim upisom u elektronski vođenoj zemljišnoj knjizi osiguravate apsolutnu zaštitu svojih prava stoga Vas još jednom pozivamo da prijavite svoja prava na nekretninama i aktivno učestvujete u daljnjem postupku.

Svi upisi u zemljišne knjige za katastarsku općinu koji će biti predmet uspostave ili zamjene zemljišne knjige u okviru Projekta registracije nekretnina provodit će se bez naplate sudske takse.

Uvid u elektronski vođenu zemljišnu knjigu te lična predaja podnesaka sa dokumentacijom moguća je u Zemljišnoknjižnom odjeljenju Općinskog suda u Srebreniku, svakim radnim danom u vremenu od 08,00-14,00h.

Podneske je moguće dostaviti i putem pošte na adresu:

Općinski sud u Srebreniku
Ul. Radnička bb (za Zemljišnoknjižno odjeljenje)
75350 Srebrenik

Predsjednik suda
Muhamed Vejzović